Зігун Ірина Юріївна,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність «Облік і оподаткування»;
науковий керівник:
Нечипорук Наталія Віталіївна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту

ОЦІНКА ОБЛІКОВОЇ ЗВІТНОСТІ З ПОДАТКАМИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Всі ми добре розуміємо, що не всі процеси будуть незмінні під час військового стану, який припадає нам на сьогоднішній день. Таких ж змін зазнала і облікова звітність податків, і все ще приймає зміни.

Вплив воєнного стану на звітність податкової системи значна. Війна в Україні суттєво змінила економічне середовище, створивши ризики для підприємств, що призводить до нових підходів у веденні бухгалтерського обліку. Багато аспектів та методів бухгалтерського обліку під час воєнного стану змінились, так само як і звітність. З першого дня війни було внесено низку змін до Податкового кодексу України законом. Якщо точніше, то: «Закон № 2115 від 03.03.2022 дозволив не подавати звітність, не сплачувати податки/збори та не реєструвати податкові накладні/розрахунки коригування тим платникам, які внаслідок воєнних дій не мають такої змоги».[1]. На період дії воєнного стану та протягом шести місяців після його припинення платники податків звільнені від відповідальності за невиконання цих зобов’язань. У той же час платникам податків більше не доводилося покладатися на їх неспроможність звітувати, сплачувати податки або реєструвати рахунки-фактури, фактично відкриваючи двері для всіх платників податків до дефолту, незалежно від їхньої платоспроможності.

Відбулися значні зміни в податковій політиці, які були спрямовані на підтримку економіки, зменшення податкового навантаження на бізнес, а також на забезпечення функціонування державного бюджету в умовах війни. Уряд запровадив можливість відтермінування сплати податків та подання звітності для платників податків, які не можуть вчасно виконувати свої зобов'язання через бойові дії. Це стосується як фізичних, так і юридичних осіб. Розглянемо податкові зміни для Фізичних осіб підприємців(надалі – ФОП). З 1 квітня 2022р. для ФОП 1-ї та 2-ї групи було знято обов’язковість сплати єдиного податку. А от, для ФОП 3-х групи поставили ставку єдиного податку в 2% . Також, ця група звільняється від обов’язку нарахування, сплати та подання звітності з ПДВ за діяльністю з надання товарів, робіт і послуг на території України. Загалом, «було вносено зміни і в певні форми звітності, яка передбачає звітування. Так з 15.03.2022 почала діяти нова форма «Податкової декларації з податку на

прибуток».»[4]. Ключовим для нової форми є те, що вона більш деталізована та дозволяє подати електронну копію з електронним цифровим підписом. Ця форма призначена для полегшення податкової звітності для підприємств під час кризи та дозволяє їм краще керувати дотриманням податкового законодавства.

На даний ж момент, наказом Мінфіну № 400 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України» Зокрема, у новій редакції включено види податкових декларацій з ПДВ та змінено порядок їх заповнення та подання, затверджений наказом Міністерства фінансів України.

Викладення форми податкової накладної у новій редакції у зв'язку з доповненням її новими реквізитами, а саме щодо:

– зазначення інформації про договір (контракт), відповідно до якого здійснюється операція з вивезення за межі митної території України товарів, та реквізитів митної декларації за такою операцією;

– проставляння ознаки «власна сільськогосподарська продукція» у разі складання податкової накладної за операцією з постачання на митній території України та/або вивезення за межі митної території України окремих видів товарів, які є власною сільськогосподарською продукцією у розумінні пп. 14.1.331 Податкового кодексу України (далі – ПКУ), що класифікується за кодом УКТ ЗЕД, до якого застосовано режим експортного забезпечення.

Отже, застосування нової редакції форми, встановленої наказом Мінфіну № 400, виглядає таким чином: 1 жовтня 2024 року – податкові накладні, надіслані платниками податку на реєстрацію в Єдиному реєстрі податкових накладних із зазначеного періоду (включаючи накладні, складені до 1 жовтня 2024 року та не зареєстровані в Єдиному реєстрі податкових накладних, та розрахунки коригування кількісних і вартісних показників до таких податкових накладних). А ще: «з 01 листопада 2024 року – для податкової декларації з податку на додану вартість, тобто яка подається починаючи із звітного (податкового) періоду за жовтень 2024 року».[5].

Воєнний стан суттєво вплинув на податкову систему України. З одного боку, відбулося тимчасове спрощення податкового обліку та звітності, що допомогло підтримати бізнес в умовах кризи. З іншого боку, податкові органи зіткнулися з низкою проблем, пов'язаних з втратами документів, обмеженням доступу до інформації, що ускладнило ефективне виконання податкових зобов'язань. Усі ці фактори призвели до нерівномірності збору податків та затримок у звітності.

Багато підприємств, особливо в зонах активних бойових дій, не змогли забезпечити своєчасну подачу звітності через фізичне знищення документів або втрату доступу до податкових органів.

Список використаних джерел

1. Податкові зміни під час дії воєнного стану: «Новий Закон». URL: https://biz.ligazakon.net/analitycs/211542_podatkov-zmni-pd-chas-d-vonnogo-stanu-noviy-zakon (дата звернення 08.10.2024).

2. Податки під час війни. Державна податкова служба України. URL: https://tr.tax.gov.ua/media-ark/local-news/print-581820.html (дата звернення 08.10.2024).

3. Під час воєнного стану подаємо звітність лише в електронному вигляді. Державна податкова служба України. URL: https://zt.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/print-589884.html (дата звернення 08.10.2024).

4. Що буде зі звітністю та як оптимізувати податки. Бухгалтерский облік під час війни. URL: https://yur-gazeta.com/publications/practice/podatkova-praktika/buhgalterskiy-oblik-pid-chas-viyni-shcho-bude-zi-zvitnistyu-ta-yak-optimizuvati-podatki.html (дата звернення 08.10.2024).

5. Нова форма податкової накладної та податкової звітності з податку на додану вартість, терміни їх застосування. Державна податкова служба України. URL: https://tax.gov.ua/nove-pro-podatki--novini-/826553.html (дата звернення 08.10.2024).